

REGÉLŐ.

PESTEN csütörtökön szeptember 11^{kén} 1834.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön. Fél évi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. képek nélkül egy ezüst forinttal olcsóbb. Buda-pestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma 24 kr; egyes kép 12 kr. p. p.

NÉPISMERTETÉS.

Amerikai rajzvonalatok. *(Folytatás.)*

Valamelly bizonyos csendes élet az amerikai háznépnek fővonása. Zajos mulatságra az amerikai asszony nem bajlandó, 's ezeneként találhatni olyan igen gazdag 's mivelt leányokra, kik nem tánczolnak, a' színházba járást véteknek tartják, 's egész valóságukban egyszerűk és tiszteletre méltók. Tánczmultságok, bár olly rosz színben most már nem tekintetnek mint az előtt, éppen nem olly számosak, mint Európában. Nem hiszem, hogy p. o. Pittsburgban egész esztendőt által tiz privát bálók is adatnának. Nyilvános helyeken csak kétszer tartatik, Washington születése, és a' függetlenség kihirdetése napján. Mind kettőbe csak a' hivatalosak mehetnek-be. A' nyilvános tánczmultságokba ama megbizottság hívja-meg a' vendégeket, melly a' bálnak elrendeltetését magára vállalta. Közönségesen azok ollyan nyilvános vendégség után tartatnak, melly a' fen említett alkalmakkal együtt valamelly jeles népkedvencznek, p. o. Lafayette-nak, megérkeztek, vagy valamelly kedves candidatus választása után szokott adatni.

Illyen alkalomkor a' város legelőkelőbb lakosai, vagy a' pártnak tagjai öszve állván magok közül egy megbizottságot (comité) választanak, melly a' vendégségnek 's a' reá következő bálnak elintézését magára vállalja, és a' vendégeket meghívja. A' Countyvárosokban három órákor, a' tengermellékiekben ötkor elkezdődik a' lakoma, melly közönségesen három étel-feladásból áll. Az elsőben becsinált halak, husétek, főzelékek, pástétomok, — mellyek közt a' tengeri városokban tekenős béka-leves és pástétomok mindenkor szoktak lenni — vitetnek asztalra. Közönséges italuk a' kástélos bor (Claret, Schillerwein). Az étkeket,

mint szokás, egyszerre teszik az asztalra, 's a' vendégek kijelelt helyeikre ülnek. Fél óra múlva az első feladást leszedik, 's következik a' másik, melly peccsenyéből 's a' t. jelly (kocsonya), és salátákból áll. Ha ezek is elhordatnak, a' harmadik feladás következik, t. i. tésztás ételek, 's csemegék (confiture), és ekkor történnek a' pohárköszöntések. Az asztal közepén 's két szélén a' választott megbizottság tagjai ülnek; ezeknek elsője fekelvén egy papiroslapról olvassa az első köszöntést (Toast); ezt követi a' felső szélén, ezt ismét az alsó végen ülő megbizottsági tag. Ekkor a' vendégek az elmondott köszöntésekre isznak, mellyek mindenkor az inneplésre czéloznak. Ezekre azonban Madeira, vagy sampányi (champagner) bor használtatik. Tíz minutum múlva a' második köszöntés tétetik hasonló szertartással, 's közönségesen a' szövetséges statusok boldogságáért. A' harmadik ismét így — Washington emlékére 's a' t. Hat hivatalos köszöntésnél több ritkán esik. Ezekre következnek a' magános egészség-ivások (Volunteers), mellyeket a' vendégek egymásra köszöntenek. A' lakoma többnyire 3—4 óráig szokott tartani, melly felett illendőség 's méltóság uralkodik. Nyolcz órakor a' táncz kezdődik. Frisítók és vacsora felől (melly alatt legalább a' Countyvárosokban a' dámák ülnek, a' férjfiak állnak) bőven, sőt az asszonyosságok nagy szomorúságukra, kiknek tánczosaik éjfél után jóformán tántorganak, nagyon is bőven gondoskodnak. A' Countyvárosokban a' muzsika rossz; közönségesen egy vagy két hegedűkből áll, mellyeken inkább csak medve-tánczra való nóták játszatnak. A' tánczok cotillon, contratánczból, 's magánosok bálján német keringőből is állanak. Egy mivelt fiatal Francziától, ki S. városában velem bálban volt, kérdeztem, mikép mulatná magát? „Mint ha csupa theologiai candidatusok közt volnék“ felele. A' társaság t. i. előtte kiálthatlanul feszesnek és szoros rendszabályúnak rémlett. De az illedelmet (Anstand) még örömei izlése közt se felejtí olly könnyen az Amerikai. Tudja, hogy éppen itt nem szabad neki tiszteletí méltóságát elveszteni, és hogy báljainak gyakran politicaí mellékczeljai is vannak, mellyek néha számára cselvetések is lehetnek. — Illy nemű bál adatott kevés idő előtt H. városában, hova Y. Judge (bíró) is G. urtól meghivaték. A' H—i lawyerek már régóta hivatalbeli okból haragudtak rá, 's B. lawyer már régen

ásított amannak tisztségére. De a' komoly kedvetlen Judge-vel semmiben sem érhetek-fel, kivévén hogy gyakrabban mélyen tekintett a' pohárba. Vacsorára a' viláért semment volna, mivel jól tudá gyengeségét. De már a' tánczmulatságra nyert meghívatásnak ő, vagy inkább leánya, ellent nem állhatott. Elment tehát; szívesen láttatott, 's egy látszék, hogy azután nem sokat gondoltak vele. Ez őt neki bátoritá. Két óráig tartott kínos tartozkodása után végre megkóstol egy pohár legfinomabb törköly-palinkát, 's ekkor már lehetetlen volt minden ellentállás. Valamint az Indus, neki esik a' palaczkoknak, 's egy órai munkája után, melly közben leányát két fiatal lawyerek minden erejéből mulattatni törekedtek, haza kellett őt vitetni.

Előre rendelés tétetett, hogy a' Judge-Praesest, midőn elvitetnék, legalább ötven tanú láthassa, 's a' méhser, melyet a' rum közé keverték, a' különben jó forma erejű embert más napra is tehetetlenné tette. Azonnal a' bált adó által egy felírás készült, 's kézzől kézre forgott, hogy a' tanúk magokat alá írják, 's a' panaszlevél Harrisburgh-ba küldetett olly kérelemmel, hogy a' court (udvarlási) kedden megittasodott főbíró hivatalától megfosztassék. De az Assembly (kormány-gyűlés) sokkal emberibb módon gondolkodott, hogy sem a' tisztelt bíró (honourable Judge) megjárztatását méltó fontolóra ne vette volna; és így csupán kemény pirongatással büntette őt.

II.

New-Orleansi játékszin, 's táncz mulatság.

New-Orleansban két színház vagy on, egyik az amerikai, másik a' franczia. Amaz esztendő által őt, emez nyolcz hónapig van nyitva. Az amerikai évenként tökéletesedik, noha még a' helyesség középszerűségét sem érhető-el; azonban némelly darabok elég türhetően adatnak benne Weber igen csudálkozott volna, ha itt még életében hallhatja vala bűbajos vadászanak előadatását. New-Yorkban meghagyatott a' darabnak ezenj nevezete, csak a' Robin mellék név adatott hozzá. Orleansban pedig cseh országi tolvaj-vadászt (the wild huntsman of Bohemia) csináltak belőle. Azonban ezen daljáték tetszett, 's a' Kentuckiak (az északamerikai szövetség legdurvább törzsöke) dühös hurrah-ordítással bizonyíták-be oszlatlan jóvá hagyásukat. Ezen játékszinnek a' fő karpiton (Courtine) kívül még egy kar-

pitja van fehérítettlen durva vitorla-vászonból. A' gyakoribb bemeneteltől nagyon elidegeníti a' miveltebb rendűeket az iszonyú dohány- és whisky-bűz; 's bár mennyire kívántam is volna gyakortább hallani amaz eredeties Caldwell urat, ezen színház igazgatóját, még is tanácsosbna tartám látogatásim ritkábbítását. — A' francia színhelyen többnyire remek francia darabok adatnak. Racine, Corneille, Voltaire, Stuart Maria, Regulus 's a' t. ott kisvárosi módon játszatnak. Egyetlen jelesebb színésznéjek 1827-ben Clauzel asszonyság volt, ki valóban jól játszott. Idővel ezen játékszin, melly minden nap jobban kezdi érzeni nem nemzeti földön létezetét, vagy egészen félbe szakad, vagy amerikaivá változik által. Mar is nehezökre esik a' Kreoloknak annak fen-tartása. Ki azonban kedvét találja a' francia darabokban, többnyire türhető meglelégedéssel fogja azt elhagyni.

December vége felé kezdődik New-Orleansban a' farsang. A' miveltebb rendűek számára redutok 's társaságos bálok adatnak. Az utóbbiak, a' harmadik 's utósó redut legfényesebbek. Ezekre rendszerint meg szokott leányaival jelenni a' kreol természető, és kereskedő, legyen bár gazdag vagy szegény. De unalmasabb mulatságot a' new-orleansi álarczos báloknál képzelni se lehet. Nehány fiatal természetők és kereskedők azon ötletre jöttek, hogy szegény Irlandiak álarcza alatt jelenjenek-meg, 's ez okból kolompérokat aggattak magokra. Ez alkalommal, melly a' leg-együgyűbb amerikai vagy angoly asszonyból is némelly elmés ötletet csalhatott volna ki a' Paddy-akra (Irlandiak gúny-neve), öt balgatag leány lépett az álarczos Irlandiak felé, 's egyebet hozzájuk szállani nem tudtak mint: „Ah, tudom én, hogy kegyed nem irlandi szegény. Maga a' gazdag X. 's ott meg ott lakik.“ — A' másik pedig: „Tudom, hogy kegyed a' gazdag Y. 's itt meg itt lakik“ és ezek voltak az együgyűknek szavaik. De e' szerint valamennyin éppen azt fejezték-ki, mi leginkább szivöken feküdt. — Itt kiki kereskedő, 's a' 14 esztendő Miss már ismerkedésének első órájában is kérdezi, valljon gazdag-e az ember, hány pamut-csomót, 's ezukorhordót tud évenként elő teremteni. Mivel a' Kreolnék amerikai anyjok elménczségének tized részével se birnak, ezen bálokbán gyakran olly jelenetek fordulnak elő, mellyek komolyak 's egyszers-

mind neveltetők is. Két év előtt valamelly kitünő álarczos egy gazdag fiatal Kreolné figyelmét voná magára. Ezt az álarczos eszrevevén használta a' leánynak, és szülőjének meglepetését, 's olasz országban hirt grófságairól annyit regélt nekik, hogy az anya és leánya nem győztek elég sebesen munkálódni az előkelő idegen lebilincselésében. Meg-hívják tehát házokba, 's már nyolcz nap mulva menyegző határoztatik. A' menyasszony nemzetsége e' tartományban a' leggazdagabb 's legnagyobb tekintetűek egyike volt. Hatod napra a' menyasszony szerencséjére, 's a' vőlegény veszedelmére Livornoból egy hajó érkezik, midőn a' vőlegény menyasszonyával 's jövendő napával éppen a' Levee helyen (kikötő melléki uton) sétálna. A' hajóból kiszáll a' társaság, 's két matróz dühös lármával rohan az álgrófra. 's őt a' földre veri. A' menyasszony elájul, 's a' jelenetből kivilágosodik, hogy a' gróf ur egy — megszökött szabólegény, ki ezen két matróz 's más társainak pénzével vásárlá amaz ékességeket, mellyek segedelmével grófi szerepét játszotta. Egy nappal később Louisianának leggazdagabb 's legbüszkébb régi nemes franczia nemzetsége ezen akasztófa candidatusával lépett volna atyafiságra.

(Folytatás következik.)

É L E T - T Ö R T É N E T.

Lord Byronnak társaságok iránti idegenkedése. A' sas kalitkában olly kedvetlenül nem érezheti magát, mint Byron a' mesterkélt, szövetkezett társaságokban. Ő ama bátor madárként inkább a' magosba szállott, 's napnak szemébe tekintett volna, de a' foglalatossági életre nem volt teremve; és ő, kinek geniusa egy pusztát tudott megnépesíteni, a' legnagyobb társaságok közepén is egyedül volt. Az emberek, kiket körülötte látott, phantasiájának alakjaival olly hasontalanok voltak! 's e' szerint büszkeség, és félre értett méltatás vissza tartóztaták az emberek hajlandósága keresésétől; noha szíve átaljában az egész teremtest melegen ölelé. Nem is nyomhatta-le felvett stoicismusa soha egészen szíve lágy érzeményét, midőn valamelly szerencsétlenről vala szó. — Byron az embereknek csak balgaságaik, és vétségeik ellen harczolt, 's akkor tréfája keserű, gúnyja harapó volt; de szenvedések iránt mindig engedekséget és szánakodást érzett. A' szeren-